

Onderzoek naar motivatie om tuin te vergroenen

Wat motiveert tuineigenaren om de tuin te vergroenen en wat staat hen juist in de weg? Die vraag wordt beantwoord met een gedragsonderzoek dat het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dit jaar is gestart en in de zomer van 2024 wordt afgerond.

Met de uitkomsten van het gedragsonderzoek worden gedragsinterventies ontwikkeld die tuinbezitters motiveert om hun tuin te vergroenen en zo klimaatbestendig in te richten. Om een tuin te vergroenen dienen vaak tegels plaats te maken voor planten en bomen. Om erachter te komen hoe tuineigenaren het best aangespoord kunnen worden en wat hen tegenhoudt om te vergroenen, wordt het gedragsonderzoek gehouden.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoeksbureau Motivaction en begeleid door gedragsadviseurs van het Behavioral Insights Team (BIT) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Zij werken samen met beleidsmedewerkers binnen het ministerie en de organisaties die zich sinds 2021 hebben verenigd in een 'groene coalitie' die bestaat uit overheden, koepelorganisaties, ngo's en brancheorganisaties. Ook Stichting Steenbreek is hierbij aangesloten. Onder de vlag van "NL vergroent" maken deze partijen zich sterk voor de boodschap "Een groener Nederland begint in je eigen tuin".

Wenselijk gedrag

Bij het gedragsonderzoek is eerst bepaald welk gedrag bij tuineigenaren wenselijk is om de sponswerking van de bodem te beïnvloeden. Uit deskresearch (artikelen en interviews met experts, als eerste deel van het onderzoek) is naar voren gekomen wat effectieve maatregelen zijn: tegels eruit, verbeteren van de bodem en het groen erin (planten met diepere wortels, bodembedekkers, borders), minder strak tuinontwerp (rommelhoekjes, grote open voegen tussen tegels, geen chemicaliën), hoogteverschil aanbrengen (terrassen, wadi's, vijver), hemelwater opvangen (regenton, watertank, regenpijp afkoppelen) en halfverharding bij de oprit.

Wat het meest effectief is, is afhankelijk van de tuin (oppervlak, bodemsoort en inrichting). Bij grotendeels versteende tuinen, waar water niet goed de bodem in kan, dient ruimte gecreëerd te worden. Wat betreft het soort groen is er – vanuit effectiviteit – een voorkeur voor struiken met diepere wortels, daaromheen kleinere planten, bodembedekkers, diversiteit en inheemse en onbespoten planten.

Haalbaar gedrag

Vervolgens is gekeken voor welke potentiële doelgedragingen tuinbezitters gemotiveerd zijn om bepaalde handelingen uit te voeren en of zij denken dit zelf te kunnen doen (haalbaarheid). Van alle voorgeslagen maatregelen om tuinen te vergroenen, is de motivatie en de bereidheid om een regenton te nemen het grootst. Ongeveer een kwart van de tuineigenaren is gemotiveerd en bereid tot het vervangen van tegels voor groen in de tuin. Voor het vervolg van het gedragsonderzoek is dan ook gekozen voor het doelgedrag: vervangen van tegels door groen.

Aan de hand van het bepaalde doelgedrag vindt een gedragsanalyse onder tuineigenaren plaats. Dat gebeurt via een online discussieplatform onder honderd tuineigenaren en een kwantitatieve enquête onder meer dan duizend tuineigenaren. Deze gedragsanalyse moet antwoorden geven op de vragen: wat motiveert tuineigenaren om de tegels te vervangen door groen en wat staat hen juist in de weg?

Barrières kunnen onder meer zijn wat de burens ervan vinden als je als enige de tuin vergroent, gebrek aan kennis of vaardigheden om de tuin te vergroenen en te weinig tijd. De onderzoekers kijken welke motivaties, weerstanden en (praktische) barrières meespelen, zowel bij de huurders van woningen (particulier en sociaal) als eigenaren van een koopwoning met een voor- en achtertuin.

Gratis plantjes

Het is bekend dat het gedrag van mensen vaak niet verandert als enkel informatie wordt verschaft over waarom iets moet. Vaak zijn er meerdere interventies nodig om het gewenste gedrag te bereiken. Daarbij is te denken aan de sociale norm benadrukken, kleine stappen aandragen, de keuzevrijheid bij mensen zelf laten, het erkennen van belemmeringen, gebruikmaken van een (bekende) persoonlijke "boodschapper" of gratis plantjes of schepjes verstrekken.

De verandering van gedrag wordt vervolgens in een aantal wijken in twee verschillende steden in de praktijk bij tuineigenaren getest, gemonitord en geëvalueerd.

Workshop en webinar voor gemeenteambtenaren

In januari 2024 worden de eerste resultaten van het onderzoek gepresenteerd; in de zomer van 2024 is het gehele traject afgerond. Voor gemeenteambtenaren die zich bezighouden met het betrekken van inwoners bij het vergroenen van tuinen, wordt op donderdag 28 maart een workshop gehouden in Amersfoort. De workshop "Gedragsverandering bij tuineigenaren" duurt van 09.30 tot 13.00 uur. Deelname is gratis voor ambtenaren die werkzaam zijn bij gemeenten die aangesloten zijn bij Stichting Steenbreek; overige deelnemers betalen 50 euro. Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij Dominique van de Kamp: dominique@steenbreek.nl.

Naast de workshop wordt op 8 februari 2024 vanaf 14.00 uur een (online) webinar gehouden. Die duurt een uur en is ook bedoeld voor gemeenteambtenaren. Het programma bestaat vooral uit het delen van de eerste resultaten van de gedragsanalyse en interactie over mogelijke activiteiten en de toolkit. Wie aan het webinar wil meedoen kan zich ook aanmelden bij Dominique van de Kamp.